

Monitoring foerageergebied meervleermuis Natura 2000-gebied Rijntakken: Coördinatie vrijwilligers 2023

Notitie van de Zoogdierverseniging

Datum	17-11-2023
Projectnummer	2021.023
Projectnaam	Monitoring meervleermuis Rijntakken
Opdrachtgever	Provincie Gelderland
Onderdeel	2021.023A - Coördinatie vrijwilligers
Auteur(s)	M.H.C. van Adrichem
Projectleider	M.H.C. van Adrichem
Documentnummer	N2023018
Deze notitie kan geciteerd worden als	M.H.C. van Adrichem, 2023. Monitoring foerageergebied meervleermuis Natura 2000-gebied Rijntakken: Coördinatie vrijwilligers 2023. Notitie N2023018. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

1. Inleiding

De coördinatie van de monitoring van de meervleermuis in Natura 2000-gebied Rijntakken omvat de voorbereiding en begeleiding die nodig is om deze monitoring grotendeels door vrijwilligers uit te laten voeren. Voor dit onderdeel is een korte notitie opgesteld die een verantwoording bevat van de verrichte coördinatie-werkzaamheden; die aangeeft in hoeverre alle voorziene inventarisaties daadwerkelijk door vrijwilligers of beroepskrachten zijn uitgevoerd; en die eventuele bijzonderheden uit het betreffende veldseizoen vermeldt.

De resultaten van de monitoring worden in een aparte rapportage beschreven.

2. Werkzaamheden

2.1. Werven nieuwe vrijwilligers

Het was dit jaar extra hard nodig om nieuwe vrijwilligers te werven. In de periode na het veldwerk van 2022 tot en met juni 2023 gaven zeven vrijwilligers van drie verschillende meetlocaties aan dat zij dit jaar niet mee zouden doen met het veldwerk; dit om verschillende redenen. Deze redenen varieerden van geen tijd meer tot aan revalideren na een ernstige medische aandoening.

Om vrijwilligers te werven zijn allerlei werkgroepen aangeschreven die actief zijn in de omgeving van de betreffende meetlocaties.

Er is contact gelegd met de volgende organisaties/werkgroepen:

- Flora & Fauna Werkgroep Gelderse poort;
- Natuur- en Vogelwacht Culemborg;
- IVN-afdeling West Betuwe;
- Vleermuiswerkgroep Wageningen;
- Zoogdierwerkgroep Overijssel;
- Natuur en Milieu Overijssel;
- IVN Zwolle.

De contactpersonen hebben de informatie en vraag doorgezet naar de leden of de informatie en vraag geplaatst in een Facebookbericht of nieuwsbrief.

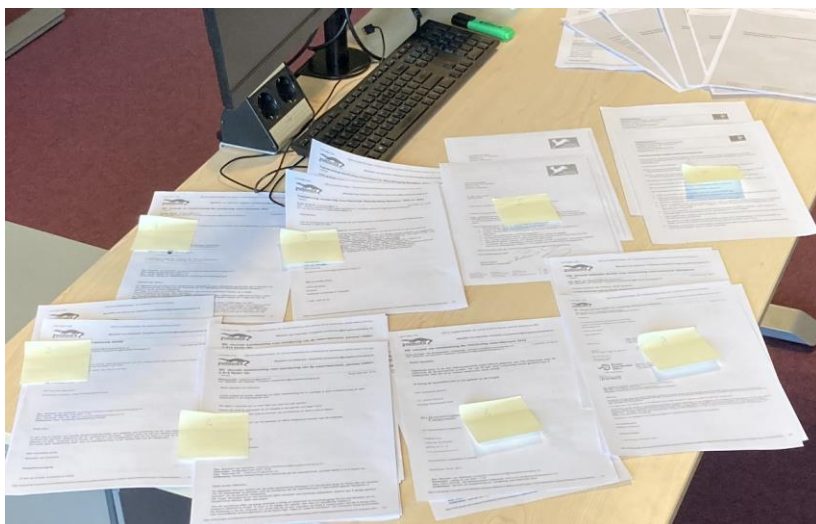
Daarnaast is ook een aantal mensen benaderd, die zich als vrijwilliger hadden aangemeld voor een vleermuismonitoringsproject dat niet doorging.

Het werven van vrijwilligers op deze manier leverde aanmeldingen van totaal tien vrijwilligers op. Het merendeel van deze vrijwilligers reageerde als tweetal/stel; degenen die reageerden als tweetal, gaven ook aan als tweetal te willen monitoren op de meetpunten. Uiteindelijk hebben zeven van deze vrijwilligers ook daadwerkelijk bijgedragen aan de monitoring.

Helaas hebben inmiddels al 3 van deze vrijwilligers aangegeven volgend jaar waarschijnlijk niet mee te zullen doen. Het veldwerk in het donker, soms ook in wat drukker gebieden met vissers en andere recreanten, wordt door een aantal vrijwilligers als minder prettig ervaren.

2.2. Kaarten en documenten

Alle toestemmingen en benodigde vergunningen zijn van tevoren geregeld door de projectleider en er is regelmatig contact geweest tussen de vrijwilligersteams en de projectleider. De werkwijze voor het veldwerk is nagelopen en waar nodig aangepast. De werkwijze, toestemmingen/vergunningen, veldkaarten zijn voor elke vrijwilliger afgedrukt. Vervolgens zijn deze per post verstuurd naar de vrijwilligers. De beroepskrachten ontvingen de werkwijze, toestemmingen/vergunningen en veldkaarten via de post of via de projectleider.

Figuur 1: Veldwerkvergunningen/toestemmingen voor de vrijwilligers, op de achtergrond kopieën van het document met de werkwijze.

3. Inventarisaties door vrijwilligers en beroepskrachten

Het veldwerk is waar mogelijk uitgevoerd door vrijwilligers. Het overige veldwerk is ingevuld door betaalde krachten. Het uitgangspunt was om te borgen dat alle meetpunten in 2023 werden opgenomen. Dit resulteerde in de volgende verdeling van vrijwilligers en beroepskrachten over de meetlocaties (Tabel 1).

Tabel 1: Monitoring door vrijwilligers of beroepskrachten.

Meetlocatie	Vrijwilligers/beroepskrachten
1 Bijenwaard/Tengnagelwaard	vrijwilligers
2 Winssense waarden/Ewijkse plaat	vrijwilligers
3 Rijswaard	vrijwilligers
4 Huissensche waarden	vrijwilliger & beroepskracht
5 Blauwe kamer/Plasserwaard	vrijwilligers
6 Ravenwaarden/Wilpse klei	beroepskrachten
7 Veessense Hank/Welsumerwaarden	vrijwilligers
8 Zalkerbos/De Welle	Vrijwilliger(s) & beroepskracht

4. Bijzonderheden

Bij de meeste meetlocaties is het veldwerk uitgevoerd zoals vooraf besproken. Bij enkele locaties waren er wat afwijkingen:

- Bij meetlocatie 3 (Rijswaard) werd vrij laat (24 aug) door de vrijwilligers gecommuniceerd dat het voor drie meetpunten (meetpunt 1-3) niet ging lukken om een tweede meetronde te doen. Drie van de zes meetpunten zijn hier dus slechts eenmaal opgenomen.
- Bij het laatste meetpunt tijdens de eerste ronde op meetlocatie 2 (Winssense waarden/Ewijkse plaat) is de meting onvolledig. Pas achteraf werd ontdekt dat de microfoon van de batlogger kapot was gegaan door regen op de microfoon (of door het wegstoppen van de microfoon vanwege de regen). Toen bij een volgend monitoringsmoment op een andere meetlocatie bleek dat de batlogger weer geen opnamen maakte, werd geconcludeerd dat de microfoon kapot was. Vervolgens heeft de projectleider een nieuwe microfoon gebracht, waardoor de monitoring kon worden hervat.
- Bij de tweede ronde op meetlocatie 2 (Winssense waarden/Ewijkse plaat) is de projectleider ingesprongen als vrijwilliger, omdat de eigenlijke tweede vrijwilliger op dat moment niet beschikbaar was.
- Bij de eerste meetronde van meetlocatie 5 (Blauwe kamer/Plasserwaard) waren in eerste instantie geen opnames gemaakt op meetpunt 4, omdat de vrijwilliger daar gehinderd werd door Konikpaarden en een Gallowayrund. Daarom is de projectleider twee dagen later naar deze meetlocatie gegaan om in een "derde ronde" alsnog een tweede meting te doen op meetpunt 4.

In tegenstelling tot de extreme waterstanden in de rivieren in de maanden juli en augustus in 2021 (hoogste zomerwaterstanden in tientallen jaren) en 2022 (laagste waterstand ooit gemeten bij Lobith), waren de waterstanden dit jaar meer gemiddeld. Alleen bij de Waal was het waterpeil wat verhoogd.

5. Conclusie en discussie

Op alle acht meetlocaties in Natura2000-gebied Rijntakken is gemonitord in de zomer van 2023. Op vijf meetlocaties is gemonitord door vrijwilligers, op één meetlocatie is gemonitord door beroepskrachten en op twee meetlocaties is gemonitord door een vrijwilliger en een beroepskracht. Alle teams zijn erin geslaagd om de metingen binnen de monitoringsperiode uit te voeren. Op één meetlocatie (meetlocatie 3) is op drie van de zes meetpunten slechts een meetronde uitgevoerd in plaats van twee.